

ฝังลงในจิตวิญญาณของสมาชิกภายในชุมชนและมีการสืบทอดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยมีแบบแผนของการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากระบบการศึกษาสมัยใหม่ กล่าวคือ การเรียนรู้ของคนในชุมชนจะเกิดจากประสบการณ์ส่วนบุคคล ผ่านการปฏิบัติแบบลงมือทดลอง และนำมาแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มหรือชุมชน เพื่อสรุปเป็นบทเรียนและถ่ายทอดไปยังคนรุ่นหลัง สืบต่อไป

สำหรับกระบวนการกล่อมเกล่าในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สำคัญอยู่ที่การให้ความสำคัญต่อคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของชีวิตและการจัดความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติที่มีความผสมกลมกลืนซึ่งกันและกัน และยังพบว่า ในกระบวนการกล่อมเกล่าของชุมชนมีวิธีการในการถ่ายทอดความรู้ที่แตกต่างกันในแต่ละระดับ เช่น ระดับครอบครัวและเครือญาติ การเรียนรู้ของคนในระดับนี้ เกิดจากการปฏิบัติงานร่วมกันในครัวเรือน ในไร่นาของพี่น้อง มีคนเฒ่าคนแก่หรือพ่อแม่สอนโดยตรง ผ่านการขบถำนำหรือการประกอบพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกิดและการตาย

ในระดับชุมชน วิธีการในการเรียนรู้ที่มีความสำคัญในการก่อให้เกิดการตระหนักรู้และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ก็คือ การร่วมพิธีกรรมที่สำคัญต่อชุมชนส่วนรวม คือ การเลี้ยงผีขุนหัว การเลี้ยงผีเจ้าเมือง หรือการเลี้ยงผีฝ่าย ซึ่งในระดับชุมชนนี้กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับความเชื่อในระดับจักรวาลของชาวกะเหรี่ยงที่ว่าทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่าไม้ พืชพรรณธัญญาหารต่าง ๆ ทุกสิ่งทุกอย่างมีเจ้าของและคนเป็นเพียงส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ดังนั้น เมื่อคนมีความจำเป็นจะต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการดำรงอยู่ของชีวิต จึงจำเป็นต้องร้องขอและบอกกล่าวต่อเจ้าของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้โดยผ่านการประกอบพิธีกรรม

ขณะเดียวกันองค์ความรู้คนภายในชุมชนก็มีได้หยุดนิ่งอยู่กับที่ หากแต่เมื่อสังคมภายนอกมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และส่งผลกระทบต่อชุมชน โดยผ่านกลไกของรัฐที่มีอำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง อาทิ ระบบการปกครอง ระบบการศึกษาที่นำโรงเรียนมาเป็นสถานที่ในการให้ความรู้แก่คนรุ่นใหม่ ซึ่งส่วนมากเป็นความรู้สมัยใหม่ หรือนโยบายการให้สัมปทานทำไม้แก่บริษัทเอกชน จนก่อให้เกิดขบวนการต่อต้านสัมปทาน เหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยและเงื่อนไขที่ทำให้คนในชุมชนมีการปรับเปลี่ยนระบบความคิด และผลิตองค์ความรู้ขึ้นมาใหม่ที่มีความเหมาะสมและ

สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกชุมชน

ระบบคิดและความเชื่อ องค์ความรู้และองค์กรในการจัดการของชุมชนใดชุมชนหนึ่ง จะสามารถดำรงอยู่เพื่อรับใช้หรือแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ จำเป็นต้องมีกระบวนการถ่ายทอดเรียนรู้ และองค์กรชุมชนที่คอยทำหน้าที่ผสมผสานองค์ความรู้ทั้งภายในและภายนอกเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ของชุมชนอย่างเหมาะสม และเกิดความสงบสุขท่ามกลางสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์สืบต่อไป

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a detailed illustration of an elephant standing and facing left. Above the elephant's head is a traditional Thai decorative element, possibly a crown or a ceremonial object. The elephant is surrounded by a circular border containing the text 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964'. On either side of the elephant, there are stylized floral or geometric motifs.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Socialization on Natural Resource Management
of a Karen Community

Author Mr. Toolawat Panichareon

M.Ed Nonformal Education

Examining Committee : Assist. Prof. Dr. Dusit Duongsaa Chairman
Lecturer Dr. Chayan Vaddhanaphuti Member
Lecturer Anek Nakabuttra Member

Abstract

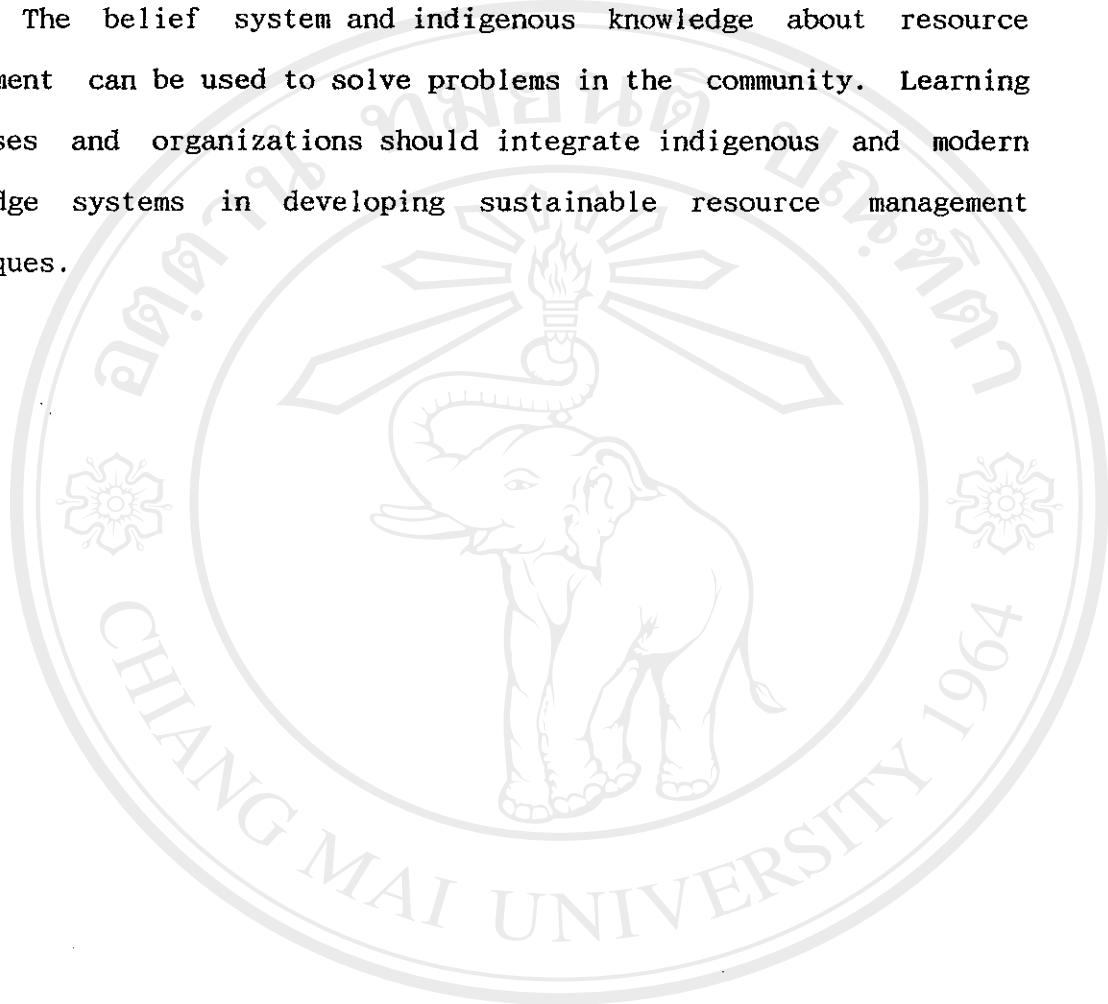
This thesis examines some Karen beliefs of the relationship between humans, the natural world, and the supernatural world. An understanding of this three dimensional belief system is important in order to understand natural resource management in Mae Harn, a Karen village. Mae Harn was settled 150 years ago near a natural reservoir. It has an indigenous system of beliefs which support resource conservation. Social organizations, kinship groups, and community elders link beliefs and knowledge to natural resource management and pass the beliefs on to the next generation. In recent years, conditions outside and within the community have changed the socialization of natural resource management in Mae Harn.

The study found that the Karen folk system of beliefs has four principle categories: 1) cosmological, 2) community, 3) kinship groups, and 4) households and families. The system is based on the belief that everyone and everything has a spirit, and is passed on for generations. Traditional education in Mae Harn is different from the

modern Thai educational system. In Mae Harn, the learning process centers on personal experiences and practice. These experiences are discussed and communicated to the next generation.

The learning process of natural resource management is based on everyday experiences in the community many of which emphasize the relations between humans and nature. Mae Harn has a two-level approach to natural resource education. At the family and kinship level, people learn through their daily work in their fields. Elders and parents are the direct socializers by relating folk stories about birth and death. At the community level, ceremonies and rituals play important parts in awareness-raising about natural resource management. For example, members of the community must pay respect to Karen spirit of irrigation sources of the paddy fields, and the spiritual owners of the land. People believe that land, water, and forests have spiritual owners, and humans are just one part of the natural world. If resources must be used, people must first ask permission from the spirit owner through a ritual. At the same time, indigenous knowledge in Mae Harn is changing due to outside social, economic and political factors brought to the community principally through the centralized power structure. For example, the government education system uses the school to teach mainly modern knowledge about resource management, or logging concession policies. Recently, the logging concessions have caused community protests. Thus, changing knowledge systems in Mae Harn both reflect and can be applied to the large changes both within and outside the community.

The belief system and indigenous knowledge about resource management can be used to solve problems in the community. Learning processes and organizations should integrate indigenous and modern knowledge systems in developing sustainable resource management techniques.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved